

Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Eurofound

Informácia o aktivitách korešpondentov

Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok v Dubline za Slovenskú republiku

za rok 2023

Bratislava, 2024

Aktivity slovenského tímu korešpondentov Eurofound v roku 2023

V roku 2023 boli vypracované:

A) CAR – Comparative analytical reports – Porovnávacie štúdie

CAR Addressing the challenges of receiving and integrating Ukrainian refugees (2023/03). *Riešenie výziev prijímania a integrácie ukrajinských utečencov*

Daniela Kešelová, Miroslava Kordošová

Cieľom tohto výskumného projektu bolo zmapovať opatrenia zamerané na uľahčenie integrácie ukrajinských utečencov v EÚ a Nórsku, ako aj výzvy, ktoré sa vyskytli pri implementácii týchto opatrení. Projekt skúmal prístup k integrácii na trhu práce, ako aj k životne dôležitým verejným službám. Relevantné boli aj aktivity zainteresovaných strán a reakcie, ako sú mimovládne organizácie, miestne komunity, a napokon sa preskúmali aj postoje verejnosti k ukrajinským utečencom v prijímajúcich krajinách a na Slovensku. Pokiaľ išlo o verejné služby, pozornosť sa sústredila na bývanie, vzdelávanie, starostlivosť o deti a zdravotnú starostlivosť o migrantov z Ukrajiny. V kontexte zdravotnej starostlivosti mali služby duševného zdravia osobitný význam z vyššie uvedených dôvodov. Starostlivosť o duševné zdravie bude veľmi pravdepodobne čeliť výzvam, vrátane napríklad potreby poskytovania nepretržitej takejto starostlivosti pri vysokej neistote dĺžky pobytu migrantov z Ukrajiny.

CAR – Initiatives to retain or reintegrate older workers in the labour market after longterm unemployment or sickness. *Iniciatívy na udržanie alebo reintegráciu starších pracovníkov na trhu práce po dlhodobej nezamestnanosti alebo chorobe*

Rastislav Bednárík, Zuzana Turkovič, Martina Mičicová Ľuptáková

Cieľom príspevku bolo poskytnúť prehľad opatrení zameraných na reintegráciu pracovníkov a pracovníčok vo vyššom veku na trh práce s cieľom identifikovať push a pull faktory ich participácie na pracovnom trhu, opatrenia podporujúce návrat starších zamestnancov a zamestnankýň do zamestnania po období práceneschopnosti z dôvodu ochorenia, a opísať národné a lokálne iniciatívy podporujúce zamestnanosť starších osôb. V tejto súvislosti bol do analýzy zakomponovaný aj prehľad realizovaných národných projektov zameraných na podporu zamestnanosti osôb vo vyššom veku, ako napríklad Chceme byť aktívni na trhu práce 50+ alebo Chyť sa svojej šance. V príspevku bola tiež rozpracovaná téma digitálnych zručností a kolektívneho vyjednávania s cieľom integrovať túto cieľovú skupinu do pracovného procesu.

CAR - Social protection (minimum income & unemployment benefits): gaps, recipients and features. *Sociálna ochrana (minimálny príjem a dávky v nezamestnanosti): rozdiely, príjemcovia a vlastnosti*

Rastislav Bednárík, Zuzana Turkovič, Martina Mičicová Ľuptáková

Analytická štúdia pokrýva problematiku pomoci v hmotnej núdzi a podpory v nezamestnanosti. Prináša podrobný prehľad schém zameraných na zlepšenie životnej situácie obyvateľov v prípade nízkeho príjmu (najmä dávka v hmotnej núdzi, ochranný príspevok, aktivačný príspevok, príspevok na nezaopatrené dieťa, príspevok na bývanie) a v prípade výpadku príjmu z dôvodu straty zamestnania (dávka v nezamestnanosti). Identifikuje tiež špecifické problémy v oblasti prístupu k dávkam (tzv. *coverage gaps*) pre určité kategórie obyvateľov, hodnotí ich adekvátnosť pre vybrané skupiny recipientov a venuje sa aj otázkam digitalizácie procesu podávania a spracovania žiadostí. V neposlednom rade reflektuje zmeny, ku ktorým v uvedených schémach došlo v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 a dynamického rastu životných nákladov.

B) Štúdie reprezentatívnosti

V predchádzajúcom období boli vypracované viaceré štúdie reprezentatívnosti (REP) s cieľom zmonitorovať štruktúru a trendy zamestnanosti a existenciu a priebeh sociálneho dialógu a zastupovanie na európskej úrovni vo vybraných sektoroch hospodárstva na Slovensku. Každá REP má štandardnú štruktúru – Informácie o situácii v sektore najmä z aspektu zamestnanosti a pôsobení zamestnávateľských a odborárskych zoskupení v sektore, ďalej sú tu Informačné listy o konkrétnych zamestnávateľských a odborárskych organizáciách a prehľad o sociálnom dialógu v danom sektore. V roku 2023 s presahom do roka 2024 boli vypracované REP za nasledujúce sektory:

- Grafický priemysel (Miroslava Kordošová)
  - Obuv (Miroslava Kordošová, Martina Mičicová Ľuptáková)
  - Výroba usní, spracovanie kože (Miroslava Kordošová, Martina Mičicová Ľuptáková)
  - Dočasná agentúrna práca (Rastislav Bednárík)
-

C) Iné

ICT enabled social behaviours: are policies and regulations fit for purpose? (2023/23).
Sociálne správanie s podporou IKT: sú politiky a predpisy vhodné na daný účel?

Zuzana Turkovič, Martina Mičicová Ľuptáková

Národná správa sa zameriava na problematiku šikanovania a obťažovania v pracovnom prostredí a prístupov k jej riešeniu, pričom sa dôraz kladie predovšetkým na nové spôsoby šikanovania a obťažovania prostredníctvom použitia informačno-komunikačných technológií. Správa poskytuje odpovede na viaceré otázky, ako napríklad: ktoré sú kľúčové zdroje regulujúce šikanovanie, obťažovanie a iné formy tzv. antisociálneho správania na pracovisku? Do akej miery tieto opatrenia explicitne regulujú kyberšikanu a elektronické obťažovanie a do akej miery poskytujú nápravné mechanizmy pre obeť? Súčasťou príspevku je aj prehľad právnych definícií pojmov, ako napr. obťažovanie, sexuálne obťažovanie, či nebezpečné elektronické obťažovanie a prehľad relevantných právnych predpisov, najmä ustanovení Zákona o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tzv. antidiskriminačný zákon) a ustanovení Občianskeho zákonníka zameraných na ochranu osobnosti. Slovenské reálie sú ilustrované prostredníctvom zistení Národného inšpektorátu práce.

Topic – Update on changes in organisation of working time related to telework and increasing flexible work in the aftermath of the pandemic (2023/11).
Aktuálne informácie o zmenách v organizácii pracovného času v súvislosti s prácou na diaľku a zvýšením flexibilnej práce po pandémie

Miroslava Kordošová

Účelom tohto prehľadu bola aktualizácia informácie týkajúcej sa zmien v organizácii pracovného času, mapovanie empirických dôkazov, politík a iniciatív v kontexte zvyšovania flexibilnej práce. Dôraz bol zameraný na zníženie pracovného času so zameraním na 4-dňový pracovný týždeň. Za Slovensko boli zosumarizované aktivity na vládnej úrovni, sociálnych partnerov, aj jednotlivých firiem a spoločností, ktoré experimentálne a dočasne zaviedli 4-dňový pracovný týždeň a testujú ho. Za Slovensko bolo uvedených 5 spoločností z rôznych sektorov hospodárstva, ktoré zaviedli a testujú túto organizáciu práce. Ďalej boli analyzované relevantné diskusie a iniciatívy vlády, sociálnych partnerov, NGO, o politike skracovania pracovného času a zavádzania 4-dňového pracovného týždňa. Bolo to pokračovanie pilotného projektu EF: „Pracovný čas v kontexte zvyšovania flexibilnej práce v dôsledku pandémie“.

D/ Databázy

EU Policy Watch – update – príklady (postupne zaraďované trikrát v roku 2023)

Rastislav Bednárík, Daniela Kešelová, Miroslava Kordošová

Táto databáza bola vybudovaná ako doklad o opatreniach krajín na zmiernenie následkov pandémie COVID-19, neskôr aj o opatreniach na zmiernenie inflácie. Databáza vznikla v roku 2020 a v roku 2023 do nej bolo zaradených za Slovensko spolu 14 nových príkladov dobrej praxe – „Aktualizácia Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra, Inflačná dotácia II., Inflačná dotácia III, Finančná výpomoc štátu obyvateľom po mimoriadnej udalosti, Finančná podpora záchranných prác, Pomáhame odídencom: Opatrenie č. 3 – Dobrovoľnícke činnosti, Pomáhame odídencom – Opatrenie č. 4 Zapracovanie u zamestnávateľa, Humanitárna pomoc pre zatiaľ nepodporené domácnosti, Dotácie na energie pre verejnú správu a cirkvi, Podpora humanitárnej pomoci pre sociálne služby, Obnova domu – podpora na zlepšenie energetickej účinnosti domácnosti, Stabilizačný príspevok pre sociálnych pracovníkov, Štátna pomoc s platbami za energie pre podniky, Podpora vykurovania domácností – dotácie na ceny tepla“.

Slovakia: Annual review of minimum wages. Aktualizácia minimálnej mzdy na Slovensku

Ľudovít Czírja

Správa o minimálnej mzde sa vypracováva každoročne a týka sa úrovne minimálnej mzdy platnej na Slovensku od 1. januára daného roku a okolností jej stanovenia. Údaje o mesačnej a hodinovej minimálnej mzde sa vkladajú do historickej databázy formou Excel tabuľky za jednotlivé mesiace roka a dopĺňajú sa o minimálne mzdové tarify podľa šiestich stupňov obťažnosti prác uvedených v Zákonníku práce. Tieto základné informácie sa dopĺňajú o spôsob, akým bola úroveň minimálnej mzdy stanovená, akú úlohu pri tom zohrali rokovania sociálnych partnerov a či nedošlo k zmene v stanovenom mechanizme a vzorci pre jej určovanie. Tohtoročná aktualizácia zahrňovala špecifické informácie o tom, ako sa do úrovne minimálnej mzdy premietla inflácia a jej dopad na nízko príjmové skupiny pracovníkov. Osobitná pozornosť bola venovaná tomu, aké konkrétne kroky boli podniknuté na Slovensku v súvislosti s realizáciou jednotlivých ustanovení Smernice EÚ o minimálnej mzde. Informácia bola doplnená o aktuálne relevantné výskumy, týkajúce sa minimálnej mzdy, a literárne zdroje.

Stage 2: Coding of time series of collectively agreed pay (2022/11.2_SK). 2. fáza:

Kódovanie časových radov kolektívne dohodnutých miezd. Databáza miezd dohodnutých v Kolektívnych zmluvách

Rastislav Bednárík, Zuzana Turkovič

Cieľom projektu realizovaného vo viacerých etapách je vytvorenie reprezentatívnej databázy kolektívne dohodnutých minimálnych mzdových sadzieb, a to predovšetkým v rámci nízko finančne ohodnotených odvetví, čo následne umožní medzinárodnú komparáciu a sledovanie vývoja minimálnych miezd v čase. Slovensko sa v roku 2022 zapojilo do pilotnej a prvej fázy projektu, pričom v roku 2023 táto aktivita pokračovala ďalšou etapou. V rámci nej boli do databázy kódované údaje z kolektívnych zmlúv platných od roku 2020 pre vybrané odvetvia, ako napr. stavebníctvo, doprava, ubytovacie služby a iné, a evidované kontextuálne sektorové informácie k predmetným zmluvám.

Informácia o reštrukturalizácii podnikov

Kolektív NEC Slovensko pripravuje aj podklady do databáz venovaných nástrojom a legislatíve na reštrukturalizáciu podnikov a tiež identifikuje a vypracováva informácie (vo forme tzv. Factsheets) o samotnej reštrukturalizácii podnikov na Slovensku. Za rok 2023 bolo postupne zverejnených v databáze ERM 8 factsheets. Zaslaných bolo cca 25 návrhov. Tím pravidelne komunikuje s kolegami z ďalších NEC Eurofoundu a vymieňa si informácie o reštrukturalizácii podnikov, ktoré sú tzv. „nadmárodné“ a pôsobia vo viacerých štátoch EÚ. Naplnenie týchto databáz za Slovensko vykonal Filip Kordoš, Rastislav Bednárík a Miroslava Kordošová.

Eurofound si vedie aj databázu národných organizácií participujúcich na pracovnom živote krajiny. Táto sa inovuje raz do roka (poslednú úpravu vykonala Miroslava Kordošová).

E/ Prehľad

Slovakia: Working life country profiles update 2022. Slovensko: Aktualizácia profilov krajiny v oblasti pracovného života v roku 2022

Na internetovej stránke Eurofoundu sú publikované profily pracovného života krajín EÚ. Tieto profily sa každoročne upravujú a inovujú. Aktualizáciu za Slovensko pripravili všetci členovia tímu NEC Slovensko.

Slovakia: Developments in working life 2023 – Working papers. Slovensko: Vývoj pracovného života 2023 – Pracovné dokumenty

Rastislav Bednárík, Miroslava Kordošová, Daniela Kešelová, Ľudovít Czírja, Zuzana Turkovič

V uvedenom materiáli sa nachádzajú informácie, týkajúce sa najdôležitejších udalostí v pracovnom živote na Slovensku v roku 2023 v nasledovných oblastiach: Politický kontext, Aktéri a inštitúcie (v tom Sociálni partneri a rámcovanie sociálneho dialógu), Vývoj v kolektívnom vyjednávaní (v tom Vyjednávanie o mzdách), Vývoj reakcií vlády na infláciu, Pracovné spory a protestné akcie, Vývoj v oblasti pracovného času (v tom Legislatívne zmeny a diskusie o trvaní a organizácii pracovného času), Predpisy o pracovnom postavení a zmluvách, Politiky na zníženie rozdielov v odmeňovaní žien a mužov, Predpisy a zásady BOZP, Politiky zosúladovania pracovného a rodinného života, Celoživotné vzdelávanie a rozvoj zručností, Digitalizácia.

Informácia o nadácii Eurofound, Dublin

Poslanie

Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound) je tripartitná agentúra Európskej únie, ktorej úlohou je poskytovať poznatky na podporu rozvoja lepšie informovanej sociálnej politiky, politiky zamestnanosti a politik súvisiacich s prácou. Nadácia Eurofound bola zriadená v roku 1975 nariadením Rady (EHS) č. 1365/75, aby prispievala k plánovaniu a navrhovaniu lepších životných a pracovných podmienok v Európe. Nové zakladajúce nariadenie bolo prijaté 20. decembra 2018 a účinnosť nadobudlo 20. februára 2019.

Úloha

Nadácia Eurofound poskytuje informácie, poradenstvo a odborné poznatky o pracovných podmienkach a udržateľnej práci, pracovnoprávných vzťahoch a sociálnom dialógu, zamestnanosti a pracovných trhoch, životných podmienkach a kvalite života. Cieľom nadácie je podporovať inštitúcie, orgány a agentúry EÚ, členské štáty a sociálnych partnerov pri formovaní a vykonávaní sociálnych politik a politik zamestnanosti, ako aj podporovať sociálny dialóg na základe komparatívnych informácií, výskumu a analýz.

Organizácia

Nadáciu Eurofound riadi výkonný riaditeľ, ktorý sa zodpovedá správnej rade. Súčasným výkonným riaditeľom je Ivailo Kalfin. Zástupkyňa riaditeľa, Maria Jepsen, sa zodpovedá riaditeľovi. Správnu radu (Management Board) tvoria zástupcovia vlád a sociálni partneri (zamestnávateľia a odborové zväzy) v členských štátoch EÚ, zástupcovia Európskej komisie a jeden nezávislý odborník vymenovaný Európskym parlamentom. Rada strategicky usmerňuje činnosti nadácie Eurofound.

Približne 100 zamestnancov nadácie pochádza z viacerých členských štátov a disponuje širokou škálou pracovných skúseností a odborných znalostí. Experti sú príležitostne vysielaní z vnútroštátnych správnych orgánov.

<https://www.eurofound.europa.eu>

Inštitút pre výskum práce a rodiny

Už viac ako 20 rokov spolupracuje s Eurofound, Dublin. V roku 2021 sa IVPR opätovne v tendri uchádzal o projekt NEC (Network of Eurofound Correspondents) a tento za Slovensko získal. Práca na projekte je plánovaná na štyri roky so začiatkom 1. marca 2022.

Na projekte NEC za Slovensko pracujú:

Doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc. – vedúci projektu
RNDr. Helena Rašová – supervízor

Ďalší experti:

PhDr. Daniela Kešelová, PhD.
RNDr. Miroslava Kordošová, PhD.
Mgr. Zuzana Turkovič, PhD.
Ing. Ľudovít Czírnia, CSc.

Na projekte spolupracujú tiež:

Filip Kordoš, Mgr. Martina Mičicová Ľuptáková, Michaela Szabóová a ďalší.

<https://www.ivpr.gov.sk>

Foto na obálke: FB Eurofound

Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Eurofound

